

COMMISSIE FINANCIËN

Delft, 4 november 2008

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Financiën, tevens **verslag** van de vergadering op 4 november 2008 over de aan haar voorgelegde voorstellen van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 20 november 2008.

Aanwezig:

A.G. Wiegman, hoogheemraad	voorzitter
J.G.P. Verbeek, hoogheemraad	vice-voorzitter
mevr. A.W.A. Ammerlaan-Oosterlaan	lid ingezetenen
dr.ir. G.P.J. Dijkema	lid gebouwd
mevr. L.G. van Duijn-Camfferman	lid ingezetenen
drs. L.W. Nanninga	lid gebouwd
W.A.M. van Vliet	lid ongebouwd
A.P. Zonne	lid ingezetenen
C.E.G. Zuidgeest	lid gebouwd
mevr. I. Kenter	secretaris

Voorts aanwezig:

J.J.J.M. van der Burg	hoogheemraad
ir. Th.A. Fransen	hoogheemraad
mevr. dr.ir. M.P.M. Ruijgh-van der Ploeg	hoogheemraad

Afwezig:

J. Bessels MRE	lid bedrijfsgebouwd
P. van der Ende	lid ingezetenen

01. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent te 19.35 uur de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Er is bericht van verhindering van de heren Bessels en Van der Ende.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

02. Notulen en actielijst vergadering commissie 23 september 2008

Notulen en actielijst worden ongewijzigd vastgesteld.

Naar aanleiding van blz. 8 van de notulen zegt mevrouw Van Duijn, dat in het afdelingsbestuur Midden-Delfland & Waterweg een stuk over de Hof van Delfland op tafel heeft gelegen. Daaruit bleek dat er toch enige verplichtingen worden aangegaan, o.a. voor het in dienst nemen van personeel voor een secretariaat en projectkosten. Welk deel van die verplichtingen komt voor rekening van Delfland en ten laste waarvan worden die kosten gebracht? De voorzitter weet dat het convenant ongeveer anderhalve week geleden is getekend, o.a. door de dijkgraaf. Verder heeft hij begrepen dat er nog geen bijeenkomst is geweest over uitvoering van de ambities uit de ambitieverklaring. Er is dus nog geen programma, en ook de kosten zijn dus nog niet bekend.

Eveneens naar aanleiding van blz. 8 van de notulen vraagt mevrouw Van Duijn opnieuw naar de stand van zaken met de subsidies voor de FES-proeftuinen. Zij doet dat vooral nu dit onderwerp in de begroting als een risico is aangemerkt, terwijl hier door Delfland juist zoveel van werd verwacht. De voorzitter zegt dat er nog geen duidelijkheid hierover is. Zodra er duidelijkheid ontstaat, zal hij de VV informeren. Het in de begroting aangegeven risico bestaat hieruit, dat één of meer van de FES-proeftuinen niet door kan gaan. Anderzijds heeft de gemeente Rijswijk laten weten dat ze wellicht nog een nieuwe proeftuin zal voorstellen, namelijk Rijswijk-Zuid. De heer Van der Burg voegt eraan toe dat de landelijke organisatie die de subsidieaanvragen beoordeelt, inmiddels wel oog heeft gekregen voor een meer praktijkgerichte uitvoering. Naast dit goede nieuws is er echter ook slecht nieuws: het totale landelijke budget voor FES-subsidies is fors gekort.

03. Mededelingen: Geen.

04. Agendapunten voor advies

01. Meerjarenraming 2009-2013

De heer Dijkema maakt eerst een compliment voor de heldere en scherp geformuleerde meerjarenraming, te meer nu voor het eerst een meerjarenraming voorligt. Verder constateert hij dat de exploitatiekosten van 2008 op 2009 met bijna € 50 miljoen toenemen, en dat in de meerjarenraming wordt gesproken over het aangaan van nieuwe leningen ter financiering van het exploitatietekort. Hij is daar bezorgd over. In plaats van het aangaan van nieuwe leningen had ook een wat sterkere verhoging van de tarieven kunnen worden voorgesteld. Waarom is daar niet voor gekozen door het college? Daarnaast lijkt het de categorie gebouwd niet zo verstandig om voor de hele periode van de meerjarenraming de bandbreedte van 5 - 15% voor de reserves los te laten.

De voorzitter licht toe dat het college, om te bereiken dat de tarieven geleidelijk kunnen stijgen, ervoor heeft gekozen om ook de reserves watersysteemheffing en zuiveringsheffing in te zetten. Daardoor is er het risico dat deze reserves in 2013 onder de bandbreedte terechtkomen, en daarom wordt voorgesteld om voor dat jaar de bandbreedte los te laten. In dat geheel speelt ook de wettelijke bepaling dat het laatste jaar van een meerjarenraming structureel sluitend dient te zijn, met positieve reserves. Het is heel goed mogelijk dat volgend jaar, bij de meerjarenraming 2010-2014, blijkt dat de bandbreedtes weer kunnen worden ingesteld. Bij nader inzien kan hij zich wel voorstellen, dat de formulering van punt I van het ontwerpbesluit niet zo gelukkig is. Hij zegt daarom toe te kijken naar een andere formulering van dit punt, die onduidelijkheid uitsluit.

De stijging van de exploitatiekosten met € 50 miljoen heeft grotendeels te maken met de sterke verhoging van de fee voor Delfluent (nu de AWZI Harnaschpolder volledig is gerealiseerd) en met het afronden van het AHR-leidingenproject, waardoor in 2009 kapitaallasten voor dit project moeten worden geraamd. Het gaat hierbij om investeringen van in totaal circa € 400 miljoen, en daarvoor heeft Delfland leningen moeten aantrekken. Hetzelfde heeft Delfluent moeten doen voor het realiseren van de AWZI Harnaschpolder, en de kosten daarvan worden nu volledig doorberekend in de fee die Delfland moet betalen. Daarnaast moet Delfland ook nog voor andere projecten leningen aantrekken, en dat zal zich in de komende jaren blijven voordoen, gezien het voornemen om in de komende jaren steeds voor € 95 miljoen te investeren.

Aansluitend merkt hij nog op dat enige tijd geleden een aantal lopende leningen door één nieuwe met een zeer gunstig rentepercentage zijn vervangen. Verder houden de treasury-medewerkers voortdurend de kapitaalbehoefte en de behoefte aan leningen bij.

De heer Dijkema is verheugd te kunnen vaststellen dat voor Delfland niet geldt, dat het jaarlijks te weinig belasting heft om aan de lopende verplichtingen te kunnen voldoen.

De heer Zuidgeest heeft begrepen dat in de meerjarenraming nog niet het bedrag van € 31 miljoen is opgenomen, dat misschien nodig is voor het uit de grond halen of volschuiven van de oude transportleidingen in Den Haag. De heer Fransen bevestigt dat, want er wordt samen met de gemeente en de provincie gezocht naar mogelijke andere bestemmingen of toepassingen voor deze leidingen. Inmiddels zijn tien mogelijke toepassingen geselecteerd, zoals ge-

bruik als leidingentracé, tijdelijke berging van hemelwater, e.d. De meeste leidingen bevinden zich ook nog in een goede staat.

De heer Zuidgeest vindt de stijging van de exploitatiekosten in de jaren 2008-2013 vrij grillig. In 2009 is er € 46,2 miljoen méér geraamd aan exploitatiekosten dan in 2008, in 2010 is dat € 11 miljoen, in 2011 € 13 miljoen en in 2012 € 15 miljoen, terwijl het in 2013 weer terugvalt naar ruim € 9 miljoen. Daarnaast vraagt hij zich af of de organisatie van Delfland wel voldoende capaciteit heeft om alles te doen dat in deze meerjarenraming is opgenomen. De voorzitter antwoordt dat de stijging van de exploitatiekosten uiteraard rechtstreeks samenhangt met hetgeen aan plannen en projecten is voorgenomen voor de periode van de meerjarenraming. Verder is al op de informatieve bijeenkomst van de VV op 22 september aangegeven dat de huidige organisatie een investeringsniveau van € 95 miljoen per jaar aan kan, en dat er daarmee een verantwoorde balans is tussen wat verplicht is, wat nodig is en wat gewenst is. In de tussentijdse rapportages die vanaf volgend jaar de voor- en najaarsnota gaan vervangen, wordt steeds gemeld hoe de voortgang is met de geplande activiteiten, en uiteindelijk zal uit de jaarrekening 2009 blijken of alles dat nu voorgenomen is, ook is gerealiseerd. Juist met het oog hierop en omdat de wetgeving inmiddels strikter is geworden, wordt veel aandacht gegeven aan het aspect van de bedrijfsvoering en wordt op dat punt personeelsuitbreiding voorgesteld.

De heer Zuidgeest kan zich in dat verband voorstellen dat het beter is om te gaan werken met kwartaalrapportages, maar de voorzitter denkt dat dit te veel van het goede zou zijn. Het zou ook een te grote belasting voor de organisatie betekenen, want naast tweemaal een bestuursrapportage moeten jaarlijks nog een rekening, een begroting en een meerjarenraming worden opgesteld.

Mevrouw Ammerlaan vraagt het college om bij het rijk aan te dringen op meer rijksgeld voor dichtbevolkte waterschappen, net zoals grote steden extra geld van het rijk krijgen. Zij realiseert zich dat dit niet binnen een paar jaar zijn beslag zal krijgen, maar het is wel nodig om dit nu bij het rijk in de week te leggen. Delfland heeft door de aanwezigheid van zeer veel mensen en bedrijven binnen zijn werkgebied met hoge kosten te maken. Verder heeft zij al eerder betoogd dat andere overheden nogal gemakkelijk taken of delen van taken naar Delfland toeschuiven. Dat is nu opnieuw actueel: de provinciale taken ten aanzien van grondwater, nautisch beheer en muskusrattenbestrijding komen voor een groot deel bij Delfland terecht. Met het oog hierop zal het college overleg moeten gaan voeren met de provincie over het doorsluizen van de bijbehorende gelden. Daarnaast vraagt zij hoe wordt omgegaan met de communicatiebudgetten waar de diverse afdelingen nu over beschikken, gezien het voorstel tot uitbreiding en centralisatie van de communicatie-activiteiten.

De voorzitter licht toe dat de communicatiebudgetten van de diverse afdelingen worden ingezet voor de uitbreiding met 8 fte's. Die uitbreiding verloopt daarmee budgettair neutraal. Verder antwoordt hij dat in het college al eens is gesproken over het doen van een poging om eenzelfde soort financiering van de rijksoverheid te verkrijgen als de vier grote steden krijgen, ook in het licht van het feit dat van de in totaal € 2 miljard die de komende periode in heel Nederland nodig is voor uitvoering van het NBW, maar liefst € 500 miljoen in het gebied van Delfland moet worden besteed. Dat geeft al aan dat er een sterke onbalans is tussen de verschillende waterschappen. Vanmiddag heeft de dijkgraaf in de commissie Bestuur en Organisatie gezegd, dat inmiddels een brief hierover aan de rijksoverheid in voorbereiding is.

De heer Zonne steunt het pleidooi om bij de rijksoverheid aan te dringen op meer rijksgeld voor een waterschap als Delfland, dat te maken heeft met een sterke concentratie van kostenveroorzakers, zoals extreme verharding, een lange kuststrook, hoge KRW-kosten en de verplichtingen op grond van het Noordzeeverdrag. Die verplichtingen hebben ertoe geleid dat er nu in de Harnaschpolder een AWZI staat die een extreme last op de exploitatie legt. Hij vindt dat zo'n voorziening niet uitsluitend voor rekening van het betreffende waterschap zou moeten komen.

Ook hij is tevreden over de opzet van de meerjarenraming, waarin goed wordt beargumenteed waarom Delfland met zulke hoge kosten te maken heeft. Overigens bevat de meerjarenraming nauwelijks nieuws, want het gaat vooral om de consequenties van al in het verleden genomen besluiten.

Hij hoopt dat in de komende periode de personeelsformatie inderdaad op hetzelfde peil zal blijven, maar hij weet niet of dit zal lukken, ook gezien de ervaringen in voorgaande jaren. De voorzitter antwoordt dat er in het college stevig is gediscussieerd over de personeelsformatie in de komende jaren, en dat eenieder duidelijk is dat hetgeen daarover in de meerjarenraming is opgenomen, voor de komende jaren leidend is. Verder zal hij de geuite waardering doorgeven aan de organisatie.

De heer Nanninga is ermee ingenomen dat nu een heldere meerjarenplanning op tafel ligt. Ook hij was aanvankelijk nogal geschrokken van de geraamde bedragen, maar inderdaad is daar een goede uitleg voor te geven.

Mevrouw Van Duijn vraagt zich af of het misschien beter was geweest om te kiezen voor een lager investeringsniveau dan € 95 miljoen, nu uit de meerjarenraming blijkt dat de komende jaren de reserves volop ingezet moeten worden. Heeft het college dit nog overwogen? Verder begrijpt zij waarom er indertijd voor is gekozen om alles te activeren (dat geeft een stabiel beeld, zonder grote uitschieters in de tarieven), maar anderzijds zijn er daardoor ook nauwelijks meer meevallers. Daarnaast heeft zij moeite met de term "jonge investeringsorganisatie", waarmee Delfland regelmatig in de stukken worden aangeduid. Bij die term denkt zij aan een IT-bedrijf, zeker niet aan een overheid.

De voorzitter vindt die term toch wel passend, alleen al omdat er veel jonge mensen bij Delfland werken. Daarnaast zegt hij dat het college intensief heeft gesproken over het investeringsniveau, waarbij er op grond van een analyse vanuit de organisatie is bezien wat er per se zou moeten gebeuren, waar door bundeling van projecten voordeel behaald zou kunnen worden, welke zaken enig uitstel kunnen lijden, enz. Mevrouw Ruijgh merkt nog over de term "jonge investeringsorganisatie" op dat hiermee ook wordt aangegeven dat Delfland de komende jaren veel zal investeren en het nog geruime tijd zal duren voordat er financiële middelen gaan vrijvallen.

De heer Van Vliet vindt dat de reserves in de periode tot 2014 te laag gaan worden. Hij begrijpt dat ze worden ingezet om grote fluctuaties te voorkomen, maar uiteindelijk is er vrijwel geen reserve meer over. Er wordt wel verwacht dat ze in latere jaren weer gaan toenemen, maar hij moet dat nog zien. Bovendien leert de ervaring dat er meestal meer tegenvallers dan meevallers zijn, waardoor er toch weer bijgestuurd moet worden. De voorzitter antwoordt dat in het college ook is gesproken over een variant met een sterkere tariefstijging dan nu wordt voorgesteld, maar uiteindelijk vond het college het toch het meest verantwoord om de tarieven zodanig te verhogen dat de opbrengsten met 8,5 resp. 10% stijgen, en om daarnaast jaarlijks een bedrag aan de reserves te onttrekken. De tarieven gaan immers toch al vrij sterk omhoog, en een nog sterkere stijging leek het college niet verantwoord. Bovendien heeft een doorrekening naar latere jaren geleerd, dat de reserves na 2013 weer gaan toenemen.

De heer Van Vliet vraagt vervolgens waarom op blz. 32 als investeringsniveau voor 2010 een bedrag van € 106 miljoen wordt genoemd. Het jaarlijkse investeringsniveau zou toch € 95 miljoen zijn? Verder vraagt hij bij blz. 41, wanneer is afgesproken dat de saldireserve zuiveringsbeheer € 1,9 miljoen moet blijven. De voorzitter antwoordt dat de VV daar enige maanden geleden toe heeft besloten, toen de nota over risico's en weerstandsvermogen werd vastgesteld. De secretaris zegt vervolgens dat bij de opstelling van de meerjarenraming zodanig is geprioriteerd voor 2009, dat het investeringsniveau voor dat jaar uitkomt op circa € 95 miljoen. In dat proces is een deel van de in 2009 geplaatste investeringen naar achteren geschoven, dus naar 2010. Het was de bedoeling om hierna ook het jaar 2010 zodanig te prioriteren dat weer uitgekomen zou worden op € 95 miljoen, maar het is niet gelukt om dat tijdig af te ronden. Die prioritering voor 2010 wordt alsnog afgemaakt, en ook hier zal dat ertoe leiden dat een deel van de investeringen naar volgend jaar (dus 2011) wordt verschoven. Vervolgens wordt opnieuw geprioriteerd voor 2011 om uit te komen op het bedrag van € 95 miljoen, en gaat het proces van verschuiving zich herhalen.

De heer Fransen zegt dat mede met het oog hierop in de begroting wordt voorgesteld om de financiële functie in de organisatie te versterken. De secretaris merkt op dat het hierdoor ook mogelijk gaat zijn de VV vaker dan één keer per jaar te informeren ver hoe het er met de uitvoering van de begroting bij staat.

De heer Van Vliet vraagt ten slotte wat de term "doorbelasting bedrijfsvoering" inhoudt. De secretaris licht toe dat in de tabel op blz. 45 zowel primaire producten als ondersteunende producten (d.w.z. bedrijfsvoering) zijn genoemd. Uiteindelijk moet er op grond van de wetgeving toegerekend worden naar de taken, maar omdat ondersteunende producten niet rechtstreeks aan de taken toegerekend kunnen worden, moeten deze eerst worden verwerkt in de primaire producten. Al met al gaat het om een technisch proces om de kosten op de juiste plek te krijgen.

De heer Zuidgeest vraagt nog naar de consequentie van de zin op blz. 25, dat het Besluit Bodemkwaliteit de verwerking van grond en baggerspecie aan nieuwe regels onderwerpt. Betekent dit voor Delfland een lastenverzwaring, of misschien een lastenverlichting? De heer Van der Burg antwoordt dat het naar verwachting op grond van deze regels mogelijk wordt om iets soepeler met bagger om te gaan, waardoor er wat meer bagger op de kant gezet zou kunnen worden. Zekerheid daarover is er echter nog niet.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

02. Verordening precariobelasting Delfland 2009

De heer Van Vliet vraagt, nu het beoogd effect van dit voorstel is om de huidige mate van kostendekkendheid van de precario te behouden, wat die mate van kostendekkendheid dan is. De voorzitter weet wel dat de jaarlijkse opbrengst van deze belasting circa € 250.000, maar kent niet de mate van kostendekkendheid. Hij herinnert in dit verband aan een discussie van enkele jaren geleden over het eventueel afschaffen van deze belasting, waarbij is besloten om deze belasting toch te handhaven omdat Delfland daarmee zijn juridische rechten zeker stelt. De heer Verbeek zegt dat er in 2003 of 2004 is gekeken naar de kosten van deze belasting, met als conclusie dat die ongeveer gelijk waren aan de opbrengsten.

De heer Van Vliet wijst er vervolgens op dat het beoogd effect van dit voorstel ook ertoe leidt, dat de tarieven afhankelijk zijn van de efficiency van de inning door Delfland. Hij ziet liever dat de tarieven op de gebruikelijke manier worden geïndexeerd. Zo moet voor een brug, dam, tunnel of andere verbinding per jaar € 38,90 worden betaald, terwijl Delfland daar alleen jaarlijks een rekening voor hoeft te sturen. Heet dat dan "kostendekkend"? Als dit inderdaad de kosten dekt, werkt de organisatie niet bepaald efficiënt. De voorzitter denkt dat er ook nog wel iets meer gedaan moet worden dan alleen een rekening sturen, bijvoorbeeld zo nu en dan een controle per plekke. Bovendien zullen er ook tarieven zijn die de kosten niet volledig dekken. Gemeenten pakken het meestal ook op deze manier aan.

De heer Nanninga lijkt het verstandig om één keer in de vijf jaar na te gaan hoe het staat met de kostendekkendheid. De voorzitter is daar niet per se tegen, maar hij betwijfelt of dit nu binnen Delfland prioriteit zou moeten hebben. Bovendien kost zo'n onderzoek ook weer geld. De heer Van Vliet herinnert eraan dat het onderzoek van een jaar of vijf geleden niet bepaald bevredigend was. Verder vindt hij wel dat er gestreefd zou moeten worden naar indexering. De voorzitter zegt toe dat hij de organisatie zal vragen om dit punt nog eens tegen het licht te houden en na te gaan wanneer opnieuw de verhouding tussen kosten en opbrengsten onderzocht zou kunnen worden. Hij voelt er niet voor om dit onderzoek al snel uit te laten voeren, alleen al omdat de afdeling belastingen nu veel tijd moet steken in de komende samenwerking met Schieland.

De heer Zonne begrijpt dat achtergrond van het verzoek van de heer Van Vliet is, dat de kosten van deze belasting niet evenredig zijn verdeeld binnen de groep mensen die gezamenlijk de precario opbrengen. Het lijkt inderdaad goed om daar eens naar te kijken.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

03. Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2009

Aan mevrouw Van Duijn antwoordt de heer Fransen dat de verontreinigingsheffing geldt in het geval ongezuiverd afvalwater direct op het oppervlaktewater wordt geloosd, en de zuiveringsheffing wordt geheven als er wordt afgevoerd op een zuiveringstechnisch werk van het water-

schap. Een directe lozing is een lozing die direct in het oppervlaktewater terechtkomt, een indirecte lozing vindt plaats via een zuivering. De heer Van der Burg wijst er aanvullend op, dat de opbrengst uit de verontreinigingsheffing zoveel mogelijk in de watersysteemheffing komt, juist omdat het gaat om een lozing direct op het oppervlaktewater.

De heer Dijkema is het opgevallen, dat op blz. 2 van het VV-stuk staat dat het aantal betaaltermijnen teruggebracht wordt naar één termijn, met een vervaldatum van twee maanden na de dagtekening van de aanslag. Gezien de discussie die eerder is gevoerd over betaaltermijnen voor ingezetenen, vraagt hij zich af of die ene termijn van twee maanden wel houdbaar is. De voorzitter wijst erop dat het bij die discussie ging om de termijn voor het aanvragen van kwijtschelding. Delfland had daarvoor een termijn van drie maanden gesteld, maar naar aanleiding van een klacht heeft de Nationale Ombudsman uitgesproken dat hiervoor geen termijn kon worden gesteld. Daarop heeft Delfland ook direct die termijn laten vallen. De heer Van Vliet suggereert nog om enige korting te bieden als een aanslag direct wordt betaald. De belastingdienst doet dat ook, en dat is voor alle betrokkenen gunstig.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

04. Verordening leges Delfland 2009

Aan mevrouw Van Duijn bevestigt de voorzitter, dat een aantal stukken waar leges voor moet worden betaald als ze worden afgehaald in het Gemeenlandshuis, via de website gratis beschikbaar zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om vergaderstukken van VV en commissies.

In antwoord op de heer Nanninga zegt de heer Verbeek dat hij niet weet wanneer voor het laatst is gekeken naar de kostendekkendheid bij de legesheffing. De voorzitter denkt dat dit in de komende jaren steeds minder belangrijk wordt, omdat er steeds meer via internet geregeld kan worden.

Gevraagd door mevrouw Van Duijn licht de secretaris nog toe dat het bij de wijziging tenaamstelling (punt 1.5) gaat om een wijziging van de tenaamstelling van een vergunning of ontheffing, op verzoek van de aanvrager. In dat geval lijkt het redelijk om leges te heffen.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

05. Verordening zuiveringsheffing Delfland 2009

06. Verordening watersysteemheffing Delfland 2009

De commissie adviseert overeenkomstig deze voorstellen te besluiten.

07.a. Begroting 2009

De heer Dijkema betwijfelt of de laatste zin op blz. 39 wel klopt. Het investeringsniveau ligt immers in de begroting-2009 € 50 miljoen hoger dan vorig jaar, en bovendien komt de begroting uit op een negatieve exploitatie. De secretaris verduidelijkt dat hier is bedoeld te zeggen dat er in de uitgangspunten en normen ten opzichte van de vorige begroting geen afwijkingen zijn die effect hebben op de cijfers. In de volgende begroting zal deze zin in ieder geval anders geformuleerd worden.

De heer Dijkema heeft verder uit de tekst van de eerste paragrafen op blz. 27 begrepen dat de daar beschreven ontwikkelingen geen financiële consequenties hebben. Mevrouw Ruijgh bevestigt dat.

De heer Dijkema vraagt vervolgens bij de paragraaf op blz. 30 over dwanginvordering, of de hier genoemde verhouding tussen kosten en opbrengsten de gebruikelijke is. De voorzitter antwoordt dat deze raming is gebaseerd op de ervaringen sinds Delfland zelf is gaan heffen en invorderen.

De heer Dijkema is daarnaast verheugd dat uit de bladzijden 46 en 47 blijkt dat het college voortvarend uitvoering heeft gegeven aan de motie van de categorie gebouwd tot het instellen van egalisatiereserves voor de categorieën.

Tenslotte is hij ingenomen met de mededeling onderaan blz. 33, dat het team ICT een automatiseringsplan voor 2009-2013 heeft opgesteld. Wordt er daarin van uitgegaan dat zoveel mogelijk open source-software gebruikt wordt? Ook het kabinet zet daarop in, om de kosten van automatisering van overheidsorganisaties zo laag mogelijk te houden. De secretaris antwoordt dat het nu opgestelde automatiseringsplan uitgaat van het bestaande informatiseringsbeleid, met aandacht voor te verwachten nieuwe ontwikkelingen op korte termijn. Op dit moment wordt gewerkt aan het informatiebeleidsplan voor de nieuwe periode, en daarin komt ook het gebruik van open source-software aan de orde.

De heer Zuidgeest vraagt of het college alsnog overweegt om met het oog op de economische ontwikkelingen de risicoparagraaf bij te stellen. Hem lijkt dat wel nodig, gezien de omvang van deze ontwikkelingen, waardoor de bestedingen van de mensen onder druk komen te staan. De heer Zonne denkt dat de rijksoverheid, als het inderdaad economisch slechter gaat, eerder zal denken aan stimulering van investeringen. De heer Zuidgeest wijst erop dat op rijksniveau al is gezegd dat geen enkele minister meer hoeft te vragen om extra geld. Bovendien zal het veel moeilijker worden om extra rijksgeld voor Delfland te verkrijgen. De voorzitter wil niet aan doemdenken doen, en hoopt dat er een oplossing wordt gevonden voor de kredietcrisis. Verder denkt hij dat, als het de komende tijd economisch slechter gaat, de prijzen van aannemers zullen gaan dalen. Hij ziet dan ook op dit moment geen aanleiding voor aanpassing van de begroting-2009.

Mevrouw Ammerlaan vraagt bij blz. 12 onderaan, of het mogelijk is om met de provincie af te spreken dat het vergunningenbestand voor grondwater eerst helemaal in orde wordt gemaakt, voordat de grondwatertaak aan Delfland wordt overgedragen. De heer Van der Burg zegt dat het overleg met de provincie over de overdracht van deze taak nog loopt. Delfland heeft al gezegd dat het geen achterstallig of vervuild bestand wil overnemen, maar dan blijft er toch nog wel enig risico bestaan.

Mevrouw Ammerlaan doet verder de suggestie om na te gaan of de grondbank een voorbeeldfunctie kan vervullen voor een waterbank of waterfonds (blz. 13). Daarnaast ziet zij bij de cyclische processen (eveneens blz. 13) wel een risico voor het personeelsbestand, omdat zij vermoedt dat er te weinig personeel is om al deze processen op een goede manier uit te voeren. De voorzitter ziet dat risico niet, ook met het oog op de uitgevoerde analyse en de frequentie van deze processen. De heer Van der Burg wijst erop dat het hier gaat om processen die lang van te voren kunnen worden ingepland, ook op het punt van de personele capaciteit. In die zin moet de vermelding "Geen" onder het kopje risico's worden opgevat.

Mevrouw Ammerlaan is het daarnaast opgevallen dat het de bedoeling is om een onderzoek te starten naar de ecologische kwaliteit in niet-KRW-wateren. Op zichzelf zal dat onderzoek nodig zijn, maar het lijkt haar wel verstandig om nu eerst de KRW-opgaven goed te regelen, en pas daarna te bezien of er nog ruimte is om aanvullend onderzoek te doen. Mevrouw Ruijgh licht toe dat dit onderzoek voortkomt uit een besluit van de provincie.

Mevrouw Van Duijn vindt de jaarbegroting minder helder dan de meerjarenraming, misschien omdat de beleidsbegroting veel meer ingaat op detailpunten. Verder moet straks, bij de jaarrekening, nagegaan kunnen worden of de dingen die waren voorgenomen, ook zijn gedaan. Ook in dat opzicht vindt zij de begroting 2009 niet zo duidelijk, vooral omdat er bij tal van paragrafen eerst doelstellingen en dan maatregelen worden genoemd en die twee zaken nogal eens door elkaar heen lopen. De secretaris licht toe dat de wetgeving het apart benoemen van doelstellingen en maatregelen voorschrijft, om uiteindelijk tot een goede verantwoording te kunnen komen. Mevrouw Van Duijn heeft er oog voor dat de beleidsbegroting nu voor de eerste keer op deze manier moest worden opgesteld, maar waarschuwt voor het gevaar dat het uiteindelijk een onduidelijke woordenbrij wordt, zonder helder onderscheid tussen doelen en maatregelen. De voorzitter wijst erop dat indertijd is afgesproken om de begroting in te delen in programma's, gevolgd door paragrafen. Die methodiek staat vast, maar de tekst kan de volgende keer misschien op een andere manier worden geformuleerd.

Mevrouw Van Duijn vraagt vervolgens naar de oorzaak van het sterk oplopen van de voorbereidingskosten voor het project Scheveningen. Zij begrijpt ook niet waarom Delfland mogelijk

een deel van die kosten zou moeten dragen. De heer Verbeek antwoordt dat het rijk de voorbereidingskosten vergoedt, maar tot een maximum van 15% van de uitvoeringskosten. Bij het project Delflandse Kust, dat in vergelijking tot Scheveningen vrij eenvoudig is, blijven de voorbereidingskosten ruim onder die 15%. Bij Scheveningen is dat echter nog de vraag, omdat er veel onderzoek moet worden verricht en veel overleg moet worden gepleegd met de gemeente en Rijkswaterstaat, en de kosten daarvan drukken op een relatief beperkt project. De kosten voor extra ruimtelijke kwaliteit worden overigens geheel door de gemeente gedragen. Delfland zal erop toezien dat de voorbereidingskosten zo laag mogelijk worden gehouden, maar als die kosten toch boven de 15% uitkomen, zal Delfland misschien een deel van die overschrijding moeten betalen. Delfland loopt hier dus een risico. De heer Van der Burg doet de suggestie om te proberen de voorbereidingskosten van beide projecten te koppelen. Gezien het overschot dat er zal zijn bij het project Delflandse Kust, wordt het risico dan een stuk lager.

gevraagd door mevrouw Van Duijn wat onder "waterbergingsbalans" moet worden verstaan (blz. 16 halverwege), antwoordt mevrouw Ruijgh dat het hier gaat om een methode om precies bij te houden in hoeverre de waterbergingsopgave in een polder wordt gerealiseerd. In de praktijk komt het immers voor dat na aanleg van een waterberging blijkt dat die niet de beoogde 5000 m³ kan verwerken, maar iets meer of juist iets minder. Delfland heeft zich overigens te laat gerealiseerd dat dit instrument nodig is, en maakt daarom nu een inhaalslag.

Mevrouw Van Duijn vraagt hierna wanneer de VV wordt betrokken bij de overdracht van het nautisch beheer van de provincie naar Delfland. Uit blz. 25 blijkt dat er al van alles gaande is, zoals het nemen van verkeersbesluiten door het college van D&H, en de VV heeft daar tot nu toe nauwelijks iets over vernomen. De voorzitter zegt dat het overleg tussen de gezamenlijke waterschappen en de provincie vooral gaat over de overdracht aan de waterschappen van de financiële middelen, die de provincie nu nog voor deze taak krijgt.

Mevrouw Van Duijn is tenslotte aangesproken door het streven naar een gecombineerde aanslagoplegging, genoemd op blz. 30. De voorzitter merkt op dat het college hiertoe al heeft besloten. Het is dus niet langer alleen maar een stréven.

De heer Van Vliet zegt naar aanleiding van de passage op blz. 16 over het project Technische Automatisering, dat in de recente vergadering van het afdelingsbestuur Midden-Delfland & Waterweg is gesproken over het plan om de deuren van de Keersluis Maassluis voortaan automatisch te openen en te sluiten, wat € 2,4 miljoen zou kosten. Wat houdt dit plan precies in, en maakt het dan geen deel uit van het project Technische Automatisering? Mevrouw Ruijgh antwoordt dat dit plan inderdaad geen deel uitmaakt van het TA-project. Naar aanleiding van de vergadering van het afdelingsbestuur heeft zij bij de organisatie laten navragen waar het bij dit plan om gaat. Daarop is geantwoord dat op dit moment alleen een voorbereidingskrediet beschikbaar is gesteld, en dat eind 2009 een krediet en een investeringsplan worden aangevraagd. In dat verband zal aandacht worden gegeven aan nut en noodzaak van deze automatisering.

Hierna vraagt de heer Van Vliet of het bieden van de mogelijkheid aan fracties in de VV om over standpunten en besluiten te communiceren met hun achterban en inwoners van het gebied (blz. 31 halverwege), nog financiële consequenties heeft. De voorzitter antwoordt dat dit inderdaad consequenties heeft op personeelsgebied. Ook zal hiervoor een beroep gedaan kunnen worden op de nieuwe griffierfunctie. De heer Zonne wijst erop dat Delfland al eerder een gepolitiseerd bestuur heeft gehad, namelijk in de periode 1995-1999. Toen was er echter geen sprake van ondersteuning van fracties, aparte fractiekamers e.d. De heer Van Vliet vindt in ieder geval dat dit geen open eind-regeling mag worden. De voorzitter zegt dat dit alles nog nader afgesproken moet worden met de fracties in de nieuwe VV. Dat kan pas als bekend is welke fracties dat zullen zijn.

De heer Zuidgeest wijst erop dat in de jaarrekening-2007 een bedrag van € 674 miljoen wordt genoemd als totale vaste schuld per 31 december 2007. In de begroting-2009 staat echter op blz. 53 dat de langlopende schuld per 1 januari 2009 wordt geschat op € 460 miljoen. Wat is de verklaring voor dit verschil? De voorzitter antwoordt dat de € 674 miljoen uiteenvalt in

enerzijds een leningenportefeuille, en anderzijds de schuld van circa € 300 miljoen aan de PPS-constructie. Die schuld gaat de komende jaren dalen, in verband met de fee die Delfland nu jaarlijks betaalt. Hij ziet ook deze schuld als een langlopende schuld, maar daar heeft Delfland geen leningen voor afgesloten, want de financiering is verzorgd door de PPS.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

07.b. Begroting 2009 - Lijst met nieuwe investeringen

Daarnaar gevraagd door de heer Van Vliet zegt de voorzitter, dat al in andere commissies een toelichting is toegezegd over de vier projecten die buiten de door de VV gestelde kaders voor autorisatie door het nemen van een verzamelbesluit vallen (onderaan blz. 1 VV-stuk).

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

09. Ontwerp-waterbeheerplan 2010-2015

Mevrouw Van Duijn wijst erop dat in paragraaf 13.3 (blz. 138) voor de ontwikkeling van de exploitatiekosten wordt verwezen naar tabel 13.1 op blz. 139, maar die tabel zegt alleen iets over investeringen. Op blz. 140 staat wel een tabel die inzicht geeft in de ontwikkeling van exploitatiekosten, en die is opnieuw als "tabel 13.1" aangeduid. Verder zorgt de eis dat een aantal plannen, waaronder het Waterbeheerplan van Delfland, gelijktijdig ter inzage worden gelegd, naar haar indruk voor veel bureaucratische rompslomp. Mevrouw Ruijgh kan zich die opmerking voorstellen, maar Delfland moet nu eenmaal uitvoering geven aan het beleid dat andere wetgevende en kaderstellende overheden uitzetten. Door de gemaakte afspraken wordt voorkomen dat mensen of organisaties zowel bij het Waterbeheerplan als bij het nationaal waterplan en het stroomgebiedbeheerplan dezelfde punten gaan inbrengen, maar dat leidt er inderdaad toe dat Delfland lang moet wachten met het schrijven van de nota van beantwoording op de reacties die binnenkomen op het Waterbeheerplan.

Mevrouw Van Duijn zou graag zien dat er alsnog een index komt. Mevrouw Ruijgh zal dit nog vragen aan de organisatie, maar zij weet dat het veel werk is om een goede index te maken. Bovendien kan het Waterbeheerplan in PDF worden opgemaakt, en dan kan er door de computer gezocht worden.

Verder is het mevrouw Van Duijn opgevallen dat voor 2008 een baggernota 2 wordt aangekondigd. Komt die nota dan nog op tijd? De heer Van der Burg vermoedt dat hier een fout jaartal is genoemd. Hij zal er aandacht aan geven.

De heer Van Vliet lijkt het in het kader van duurzaamheid goed om plannen zoals het Waterbeheerplan niet langer te voorzien van een plastic omslag. Daarnaast merkt hij op dat onderaan blz. 5 van het VV-stuk alleen de commissies Waterbeheer en BenO worden genoemd als commissies die advies uitbrengen. Is advisering door de commissie Financiën dan niet nodig? Mevrouw Ruijgh zegt dat hier alleen de commissies Waterbeheer en BenO zijn genoemd omdat de financiële aspecten in feite al vastliggen in de meerjarenraming, maar in het college is overwogen dat dit plan van een zodanig belang is dat het in alle commissies aan de orde hoort te komen.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

10. Gunning accountantsdiensten

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

11. Project wateroverlast binnenstad Delft

In antwoord aan de heer Van Vliet herinnert de heer Van der Burg eraan, dat halverwege 2007 het krediet voor dit project al is verhoogd in verband met de uitslag van de aanbesteding.

ding. Inmiddels is dit project afgerond en ligt nu een nieuwe kredietverhoging voor als gevolg van tegenvallers en het alsnog toerekenen van bouwrente.

Mevrouw Van Duijn vraagt naar aanleiding van de passage over het uitdragen van leerpunten (blz. 4 VV-stuk), of het gebruikelijk is dat er na afloop van een project nog eens bij elkaar wordt gekomen om te spreken over leerpunten, ook in financiële zin. De voorzitter weet dat dit wordt gedaan bij projecten met kostenoverschrijdingen of langdurige vertragingen en zeker ook bij grote projecten, maar hij denkt niet dat het bij ieder project wordt gedaan, ook gezien het zeer grote aantal projecten dat Delfland onder handen heeft. Dat neemt niet weg dat er altijd lering wordt getrokken uit de ervaring bij het uitvoeren van projecten. Mede daardoor is Delfland steeds beter in staat om goed te plannen en te ramen, op de juiste manier het aanbestedingstraject te volgen, het tijdspad goed in te schatten e.d. De heer Van der Burg voegt eraan toe dat bij het project wateroverlast binnenstad Delft een echte evaluatie is gepleegd die ook op papier is gezet, en dat het geheel is doorgesproken met de gemeente Delft. Hieruit zijn veel leermomenten voor de organisatie naar voren gekomen.

De heer Van Vliet hoopt dat één van de leerpunten bij dit project is, dat als het grootste deel van de kosten door Delfland wordt gedragen, ook het projectmanagement door Delfland hoort te worden gedaan. De heer Van der Burg denkt dat het er vooral om gaat dat iedereen kort en bij de les wordt gehouden. Op sommige momenten heeft de gemeente Delft inderdaad veel vrijheid gekregen. Verder heeft dit project in een binnenstedelijke omgeving alleen maar tegenvallers gekend. De voorzitter wijst erop dat het resultaat er op zichzelf mag zijn; de hele oostelijke binnenstad van Delft wordt nu gevrijwaard van wateroverlast, en de bewoners en winkeliers van dit deel van Delft zijn zeer tevreden met deze oplossing.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

12. Financiering KRW-maatregelen

In reactie op een opmerking van mevrouw Van Duijn herinnert mevrouw Ruijgh eraan, dat de KRW-investeringen voor de komende paar jaar al in januari jl. uitgebreid zijn besproken in commissies en VV. In latere jaren komen er nog meer investeringen aan de orde.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

15. Visie vismigratie en implementatie

Mevrouw Ammerlaan stelt voor om eerst een proef met migratie van de glasaal te nemen. Op dit moment is immers nog niet bekend of de vissen zich inderdaad zo gaan gedragen als wordt verwacht. Mevrouw Ruijgh antwoordt dat het er nu eerst om gaat een aantal barrières voor vismigratie weg te nemen waarvan bekend is dat ze nu vismigratie belemmeren. Daarom zijn proefprojecten niet aan de orde. Wel is aan de hand van kennis bij experts binnen en buiten Delfland, waaronder de beroepsvisser en vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen, nagegaan welke van die barrières het meeste rendement opleveren, en daar is ook een lijst van opgesteld voor de komende zes jaar. Eén daarvan is het gemaal Schoute, waarvan al langer bekend is dat daar veel glasaal aanwezig is die naar binnen zal gaan als daar een lokstroom wordt gerealiseerd. Er is daarnaast veel geleerd van ervaringen van waterschappen in het oosten van Nederland, die al veel langer met vismigratie bezig zijn. Verder wijst zij erop dat het niet alleen om aal gaat, maar ook om bittervoorn, driedoornige stekelbaars, snoek e.d.

De heer Nanninga vraagt of hij goed begrijpt dat Delfland in het verleden niets heeft gedaan op dit vlak. Mevrouw Ruijgh beaamt dat.

Aan de heer Zuidgeest antwoordt mevrouw Ruijgh dat er voorlopig weinig te meten valt. Er kan wel worden nagegaan of er veel vis is die graag een barrière wil passeren, maar als de vissen eenmaal aan de andere kant zijn beland, zijn ze al snel niet meer terug te vinden.

De heer Van Vliet wijst erop dat nu goedkeuring wordt gevraagd voor een langdurig traject, terwijl niet zeker is dat het bedrag van in totaal € 7,5 miljoen ook doelmatig wordt ingezet. Er is wel veel bekend en er is elders in Nederland ook ervaring opgedaan, maar voor Delfland is

het toch een nieuw punt. Is het dan niet beter om het traject en het bedrag in twee delen te verdelen? Het lijkt er nu op dat min of meer carte blanche wordt gevraagd. Mevrouw Ruijgh ziet dit voorstel zeker niet als een vraag om carte blanche te geven, want er is aangegeven wat aan welk specifiek punt besteed zal worden. Daardoor weet de VV waar ze in de komende zes jaar aan toe is. Verder is in KRW-kader al vastgelegd dat er over drie jaar weer een vis-monitoring plaatsvindt, maar het zal wel geruime tijd duren voordat duidelijke effecten zichtbaar worden. Er zal dus toch moeten worden begonnen in het vertrouwen dat de juiste maatregelen worden genomen, die ook zijn beproefd in laboratorium- en veldsituaties.

De heer Van Vliet vraagt vervolgens of er ook nog beleid wordt uitgezet voor de graskarper. Mevrouw Ruijgh zegt dat er bij dit VV-voorstel voor het eerst aandacht is gevraagd voor deze vissoort. Delfland heeft daar geen beleid voor, en het lijkt haar ook terecht om dit punt in eerste instantie over te laten aan de visbeheercommissies. De sportvissers hebben immers het visrecht in de wateren waar nu veel graskarpers in zitten. De heer Van Vliet gaat het erom dat het weinig zin heeft om de migratie van snoek te bevorderen, als deze vervolgens in te troebel water terechtkomt. Mevrouw Ruijgh wijst erop dat Delfland wel een beleid voert om stikstof en fosfaat in de wateren van Delfland terug te dringen.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

18. Nieuwe Driemanspolder

De heer Van der Burg licht toe dat naast de overeenkomst tussen de drie betrokken partijen ook voorlopige afspraken zijn gemaakt binnen de uitvoeringsorganisatie van partijen. Die afspraken gelden tot het moment van oplevering van een definitief ontwerp. Als dan wordt besloten om door te gaan met het project, zal een meer definitieve samenwerkingsvorm moeten worden gezocht.

Verder herinnert hij eraan dat rond de zomer een voorontwerp is verschenen, gemaakt door DLG in opdracht van de provincie. De stuurgroep heeft daar vervolgens een second opinion over gevraagd en daar zijn behoorlijke risico's uit naar voren gekomen. Zo is volgens deze second opinion de groundbalans negatief, wat op zichzelf tot grote financiële consequenties kan leiden. Met het oog hierop is afgesproken om eerst een definitief ontwerp te laten maken, met een veel nauwkeuriger raming van de kosten, en dat partijen dan definitief beslissen of ze al dan niet doorgaan met het project. Dat moment is voorzien in het voorjaar van 2010. Elke partij, dus ook Delfland, kan dan uit het project stappen, al zal Delfland dan wel weer een andere oplossing moeten vinden voor het bergingstekort in het noorden van zijn werkgebied. Verder moeten dan de al bestede onderzoekskosten en de kosten van eigen uren van Delfland als verloren worden beschouwd, maar daarbij gaat het hooguit om enkele honderdduizenden euro's.

Mevrouw Van Duijn vraagt naar de meerwaarde van het te sluiten convenant. De heer Van der Burg antwoordt dat partijen het op prijs stellen om iets op papier te zetten, nu een volgende fase wordt ingegaan en er in die fase ook wat kosten gemaakt moeten worden. Verder lopen er bestemmingsplanprocedures, waardoor partijen naar buiten toe laten zien dat het hun ernst is met het project Nieuwe Driemanspolder. Ook in dat verband is het aangewezen om eens iets op papier te zetten en daardoor meer zekerheid te krijgen.

De heer Zonne vraagt wat de kosten voor Delfland ongeveer zullen zijn in het geval de nu benoemde risico's redelijk uitkomen en het project wordt gerealiseerd. Kan dat circa € 7 miljoen worden, dus zo'n € 25 per kubieke meter berging? De heer Van der Burg zou niet verbaasd zijn als het hierop zou uitkomen. De kosten liggen dan nog onder die van de waterberging Woudse Polder, maar anderzijds heeft Delfland in die polder de grond in eigendom verworven. Overigens krijgt Delfland bij het project Nieuwe Driemanspolder ook enige grond in eigendom, zoals het toevoerkanal.

De heer Zonne vindt eigenlijk dat er toch heel wat risico's in dit project zitten. Overigens is dat misschien een wat loze opmerking, want hij weet niet wat een alternatief voor de Driemanspolder zou kosten. De heer Van der Burg vindt dit een terechte opmerking, want als uit het project Driemanspolder wordt gestapt, zal er inderdaad elders berging gevonden moeten worden, en in het noordelijk deel van het gebied van Delfland is daar geen plaats voor.

Aan mevrouw Van Duijn bevestigt de voorzitter dat de mogelijke kosten van de Nieuwe Driemanspolder nog niet in de meerjarenraming zijn opgenomen. Er is immers nog niets concreets over de mogelijke kosten bekend. Bovendien zal de berging in deze polder waarschijnlijk niet eerder gereed zijn dan 2012.

De heer Van Vliet kan punt 4 van het ontwerp-besluit waarin staat dat het krediet van de investeringsplannen 77.203A en 77.203B wordt verhoogd, niet goed rijmen met de eerste zin onder het kopje "Financiën" op blz. 3 van het VV-stuk, namelijk dat de huidige investeringsplannen 77.203A en 77.203B niet worden aangepast. De secretaris licht toe dat investeringsplannen, op hoofdlijnen doorberekend, alleen in de meerjarenraming zijn opgenomen. Voordat er iets kan worden uitgevoerd, moet er aan het bestuur een krediet worden gevraagd. In dit geval wordt gevraagd om een krediet te voteren tot de hoogte van het betreffende deel van het investeringsplan. Aanvullend zegt de voorzitter dat een klein deel van het investeringsplan voor de planvoorbereiding Nieuwe Driemanspolder al eerder als krediet beschikbaar is gesteld.

De commissie adviseert overeenkomstig het voorstel te besluiten.

05. Rondvraag en sluiting

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

De voorzitter sluit hierna te 22.00 uur de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Financiën d.d. 2 december 2008.

de Voorzitter,

A.G. Wiegman

de Secretaris,

mevr. I. Kenter